

Quan Mònica Oltra ha acudit de bon matí al metge, l'auxiliar que l'ha atesa per confirmar-li la cita, l'ha mirada amb estranyesa. En requerir-li la targeta sanitària i comprovar-ne el nom, no ha pogut evitar-ho...

—Mònica Oltra!

Una exclamació que contrasta amb el silenci absolut que s'ha fet a l'hemicicle de les Corts un parell d'hores després, quan la diputada ha intervingut al ple. El xiuxiueig que sonava de fons amb insistència s'ha esvaït de sobte en donar-li pas el president de la cambra:

—Té la paraula, senyora Oltra.

Abans de dinar encara agafarà la bicicleta i el metro per desplaçar-se a les oficines d'una empresa pública de la Generalitat Valenciana, a fi de replegar-hi la informació confidencial que ha demanat. Creua la porta, torna a surar la incredulitat, i un home s'adreça a un altre...

—És la de Compromís, no?

I tant que ho és. Que els ho pregunten, si no, al centenar i mig de persones que s'apleguen de vesprada al casino d'Almàssera, població del nord de València on fa dies que s'anuncia la seua xerrada "És la classe política un problema?".

Acaba el col·loqui, ja és de nit, però Oltra es fotografia amb tothom que li ho demana. Per alguna cosa és la política més coneguda i admirada de l'oposició des que, l'any 1995, el Partit Popular va arribar al govern valencià.

Mai no ha encapçalat una llista electoral, però així i tot Mònica Oltra ha esdevingut una marca, l'actiu més valuós d'una coalició de tres partits —Bloc Nacionalista Valencià, Els Verds-Esquerra Ecologista i Iniciativa del Poble Valencià, el seu— a la qual les enquestes somriuen i piquen l'ullet com si en calcaren el logotip. I ella, que ho sap prou bé, està resolta a liderar —ara sí— la candidatura autonòmica del 2015.

També s'hi sent legitimat Enric Morera, número u a les eleccions del 2011 i síndic del grup parlamentari a les Corts. El resultat dels anteriors comicis valencians fou molt més positiu del que esperava tothom —un 7,4% autonòmic, traduït en sis diputats— i va incloure una collita espectacular al cap i casal: per damunt del 9% a totes dues urnes, cosa que va significar l'estrena dels nacionalistes al consistori de València, amb tres actes.

Els vots de Compromís es multiplicarien per dos si demà hi haguera elec-

Joc de trons

Les bones expectatives electorals de Compromís amb vista a les eleccions valencianes del 2015 no amaguen la incertesa de qui en serà el candidat. Tant Mònica Oltra com Enric Morera es posicionen en aquest sentit. La partida és ben oberta.

cions, segons l'enquesta que *El País* va publicar el 9 d'octubre —que pronostica un percentatge del 13,6%— i la que ha elaborat el PP, en què la coalició obtindria 15 o 16 escons.

Morera és conscient de l'oportunitat única que se li presenta. Al llarg de la història, el nacionalisme valencià no ha acarat un cicle electoral amb una conjuntura tan favorable. El fantasma del 5%

—que prenia forma de tanca electoral— ha estat exterminat, Compromís fins i tot disposa d'un representant al Congrés dels Diputats, i l'erosió socialista arreu de l'estat atia la flama de l'esperança. Les flamarades, caldria dir, perquè n'hi ha que parlen de *sorpasso*.

El Bloc, de què Morera és secretari general, ha perdut algun llençol en aquesta bugada. L'aliança amb CiU, i sobretot el posicionament ideològic que se'n derivava, ha sucumbit en nom del pragmatisme. Aquella estratègia, iniciada a la darrereria dels noranta, va ajudar a centrar la formació i a implantar-la territorialment, però no a fer-la accedir a les Corts en solitari. Ha sigut de bracet d'Iniciativa del Poble Valencià, una escissió d'Esquerra Unida, que han consolidat un espai propi.

Per cada militant d'Iniciativa, el Bloc en compta sis. El desequilibri resulta tan evident com la influència dels primers sobre els segons, perquè, en efecte, el Bloc ha fet passes cap a l'esquerra. Un resituament providencial, en plena crisi sistèmica, que ha permès a Compromís adaptar-s'hi molt bé. La desafecció creixent envers la política institucionalitzada, la novetat que significa la coalició i l'encert a l'hora d'explotar les noves tecnologies, l'han erigida en una fórmula exitosa que no sembla tenir aturador.

El germen. El 12 de maig del 2010, a la trona del Congrés, l'ex-president José Luis Rodríguez Zapatero va etzibar un cop de puny a l'estat del benestar espanyol, el més gran que es recordava fins que Mariano Rajoy, l'11 de juliol del 2012, va imitar-lo amb escreix. Aquells dos dies, i els 791 d'entremig, amb decisions salomòniques com la reforma exprés de l'article 135 de la Constitució, són la llosa que ara ofega un bipartidisme acostumat a ofegar els altres.

El 90% dels sufragis que els darrers lustres acumulaven al País Valencià populars i socialistes amb prou feines si arribaria al 65%, ara mateix. El sistema de representació polític s'ha esquerdat i aquelles formacions irreverents, desacomplexadament crítiques amb la gestió de la crisi econòmica i financera, n'ixen afavorides. Amaiur al País Basc, Alternativa Nova d'Esquerra a Galícia o la CUP a Catalunya, per exemple.

Al País Valencià, Compromís pesca en aquests caladors i té una incidència

especial entre els joves que no troben feina malgrat la seua elevada formació acadèmica. El sindicalisme clàssic, també desorientat, és una altra font de suports de la coalició, així com els més de 100.000 funcionaris públics, víctimes de les mesures restrictives aprovades pels executius del PSOE i del PP. Davant tots ells, Compromís es presenta com un projecte regenerador, net i polític, disposat a alterar-ne les prioritats.

Morera clama contra l'"austericidi", Oltra es revolta contra el "deute il·legítim" i Joan Baldoví, diputat a Madrid, suggereix de "rescatar les persones i no els bancs, com a Islàndia". Paral·lelament, per Internet han circulat campanyes com ara "Volem saber", en defensa de la transparència, o "Desenxufa'ls" [sic], que perseguia el nepotisme, i s'han instituït lemes famosos: "Mai més", inspirat en la plataforma gallega Nunca Más i com a resposta a l'onada d'incendis, o "primavera valenciana", de reminiscències àrabs, que emfasitzava la reacció estudiantil davant les retallades.

Frases curtes i molt explícites, de consum fàcil i abast ampli, perquè no s'han circumscrit a les xarxes socials. Sovint han fet el salt als mitjans de comunicació tradicionals o han estat copiades per

El Bloc d'Esquerres i Sobiranista i el Bloc Jove s'estimen més Oltra que no Morera

polítics d'uns altres partits. "Rescatem persones", han asseverat darrerament la vice-secretària general del PSOE, Elena Valenciano, i el secretari general de la federació valenciana, Ximo Puig. En Compromís, sorpresos per l'assumpció del seu paradigma, s'han limitat a somriure, convençuts com estan que els partits institucionalitzats ho tenen ben magre. "S'han llançat a defensar el banc dels aliments o la nova llei sobre desnonaments, però com el PP, hi han fet tard: ja han esgotat la paciència de tothom", opina un dirigent de la coalició.

"En sorgir el moviment del 15-M", recorda un dels ideòlegs de Compromís, "vam ser dels pocs que ens hi vam acostar sense por". "Ja havíem impulsat el Col·lectiu contra la Corrupció i la ILP per la creació d'escoles públiques de zero a tres anys, una demanda ciutadana que vam abanderar com a Compromís,

sense amagar-nos rere cap plataforma, tot reunint 70.000 signatures", continua.

"La desfeta de Bankia sota el mandat de Rodrigo Rato desfà el mite de la dreta garant d'una gestió econòmica exemplar", hi afegeix un altre, "i la manera com CiU ha centrat l'eix del debat català en les qüestions identitàries no fa sinó confirmar-ho". Comptat i debatut, "ens interessa apartar-nos del sistema i proclamar, tal com fa Morera, que no serem esclaus dels bancs i que no els pagarem, si cal". Compromís exigeix de dur a terme una auditoria de l'administració valenciana que en determine el deute il·legítim, és a dir, "el caos financer originat per la Generalitat".

Com a conseqüència d'això, en alguns dels municipis on té responsabilitats de govern, la coalició es nega a abonar l'interès del 6% que cobra l'ICO pels crèdits que va concedir al consistori per a enllestir obres que, en realitat, havia d'executar l'administració valenciana. A Vila-real (Plana Baixa), on governa un quadripartit, l'interventor no ha justificat amb claredat 600.000 euros de diverses factures heretades de l'equip del PP, i la nova corporació no se n'ha fet càrrec.

"N'hi ha que detecten les febleses del sistema i filtren informació", explica un

dels assessors de Compromís. "Auditors de comptes, advocats de la Generalitat, gent jove molt preparada que ja n'està farta... I quan convoquem reunions sectorials, en vénen molts: militants, simpatitzants, ex-professors universitaris, ex-regidors i professionals liberals castellanoparlants, entre més. Ens diuen que, aplicant la llei, podem esmenar aquest desgavell econòmic". Tot això ajuda a bastir el discurs públic dels diputats.

L'evolució. L'altre tipus de trobada, com la d'Oltra a Almàssera, se celebren de fa mesos i compacten els quatre milers de cèl·lules de la coalició, a més de captar-ne d'unes altres. Pel seu perfil mediàtic, ella és qui més roda —"sóc la corredora mediterrània", ha afirmat en ocasions— i qui presta especial atenció a les comarques del sud, populosos i bastant desvalencianitzades.

Els diputats expliquen municipi per municipi per què s'ha arribat a la situació actual, remarquen el caràcter especulatiu del poder financer i, en última instància, proposen alternatives. Són trobades menudes però molt qualitatives, un elogi al minifundisme i la relació cara a cara en contraposició amb la megalomania i el desenfrenament que ha hipotecat el futur del país. Dues hores llargues en què Oltra fins i tot ha parlat de l'amor i la por, de la manera com s'ha originat l'estat de *shock* que col·lapsa tanta gent. I per damunt de tot, els diputats s'entesten a remarcar la preeminència de les persones respecte al poder polític i econòmic.

Orgànicament, des del gener s'aprofundirà en la via "Més Compromís", que pretén reforçar els lligams del trident i dotar-lo d'estructura estable a comarques i municipis. Des del juliol ja funciona el consell nacional executiu, integrat per 21 membres, deu dels quals del Bloc, un del Bloc Jove, sis d'Iniciativa, dos dels Verds i dos d'independents. Decisions com la designació de càrrecs públics, la confecció de llistes electorals o l'elaboració dels pressupostos requereixen una majoria de dues terceres parts. Morera i Oltra en són els coportaveus.

El darrer cap de setmana de setembre, però, el congrés del Bloc va comprometre les aspiracions de Morera de repetir com a cap de llista de Compromís. Una esmena a la ponència marc, presentada un mes abans pel Bloc Jove de la ciutat de València, aspirava a alterar el sistema de designació dels representants del Bloc al màxim òrgan de direcció de la coalició: per compte dels deu que nomenava fins ara, l'executiva –de 25 membres– només podria designar-ne cinc, i els altres cinc serien escollits pel consell nacional, de 170 persones i on Morera no té una majoria clara, atès que hi ha onze membres de Bloc Jove –un sector del partit a què s'ha enfrontat i que troba sobrerrepresentat– i 140 dirigents comarcals, alguns dels quals igualment joves.

Prova d'això és que, a risc de perdre opcions davant Oltra, va assumir-ne la inclusió. "No podem entrebancar la democràcia interna i, al mateix temps, exigir una democràcia més participativa", apunta un defensor de la proposta.

Aquesta no és intranscendent, perquè implica que l'executiva de Morera, ampliada en pro de la integració, tan sols podrà designar cinc dels 21 membres

Enric Morera, secretari general del Bloc Nacionalista Valencià, intervé a la clausura del 6è congrés

de la direcció de Compromís. Els altres cinc seran votats, de forma oberta, a l'imprevisible consell nacional del 15 de desembre, i segons qui en resulte escollit, les opcions de Morera es mantindran intactes o no. Tant el Bloc d'Esquerra i Sobiranista (BES) –un corrent que demana la fusió plena amb Iniciativa, per comptes d'una coalició– com el Bloc Jove s'inclinen perquè ella lidere la coalició el 2015, i la inclusió d'alguns membres a l'executiva nacional de Compromís reduiria la maniobrabilitat de Morera amb vista al disseny de les eleccions primàries de la coalició. De moment, tan sols hi ha esbossos.

La sensació estesa és que, en cas d'efectuar-ne, convé afanyar-se i tancar el procés abans del 2014. El PSPV-PSOE segurament celebrarà les seues la tardor d'aquell any, una cursa en què Ximo Puig parteix com a favorit però que podria dividir encara més el socialisme valencià, i Compromís pretén arribar-hi amb els deures fets.

Els partidaris d'un cara a cara entre Morera i Oltra argumenten l'efecte positiu que va tenir el xoc Obama-Clinton del 2008, mentre els detractors alerten dels efectes perniciosos que transmetria la imatge d'una coalició més preocupada pel qui que no pel què, després d'haver-se llaurat una imatge totalment oposada.

Qui coneix Morera de prop no descarta "un acte de generositat" de part seua, consistent a cedir el protagonisme a Oltra. "Seria la seua mort política", responen companys del partit, alguns dels quals han pronunciat la frase "Mònica i dotze dels nostres", sobre quina hauria de ser, en aquest cas, la composició del futur grup parlamentari. Els mateixos que recorden l'acord preelectoral segons el qual Mireia Mollà, l'única diputada de la coalició per la circumscripció d'Alacant i adscrita a Iniciativa, ha de cedir l'escó a mitjan legislatura a qui fou número dos, Dimas Montiel, militant del Bloc que assessora Morera a les Corts. Curiosament, Mollà i Montiel són cunyats.

nacional de la formació, al setembre passat.

“A tothom li fa nosa parlar de les primàries”, comenta un dirigent del Bloc que no dubta de la victòria de Morera en cas que n’hi haguera. “Mònica agrada i molt, però s’imposaria la disciplina de partit”, rebla, sobretot després que Morera haja inclòs en la direcció crítics com Àgueda Micó –a la secretaria d’organització, que consideraven gens activa– o Enric Nomdedéu, cosa que li ha generat algun maldecap. “Els crítics gestionen el nostre èxit!”, li ha retret el seu entorn, molest per la feblesa en què ha quedat el primer secretari general que aspirava a la reelecció sent, alhora, el síndic parlamentari. Els qui no en són entusiastes, en canvi, asseguren que “Enric continua decidint-ho tot”. El Bloc, que no elaborava uns pressupostos anuals, ara en tindrà, i redactarà informes de les finances.

“El secretari general d’un partit nacionalista que, al seu torn, és clarament majoritari al si d’una coalició, no pot cedir lideratge de la llista autonòmica a qui no ho és, de nacionalista”, avisa aquest

dirigent. “No ho tindria gens fàcil per a explica-ho portes endins... Si només aspira a ser conseller, no és la persona que necessitem. No pot malbaratar la feina que el nacionalisme valencià va emprendre ja fa molts anys”, observa. “En aquest cas, hauríem de buscar la persona capaç d’enfrontar-se a Mònica i la maquinària potent que l’envolta”. Tant ella com Morera concentren els esforços dels assessors de les Corts, dividits en dos grups molt ben diferenciats, tal com passa a l’Ajuntament de València, on la relació, però, no sembla tan fluida.

Oltra ha reduït els cops d’efecte –l’exhibició de samarretes reivindicatives, les intervencions incendiàries a la cambra o la presència en actes públics– però manté una activitat frenètica a les Corts i el seu impacte a Internet és inaudit. L’aparició al debat de política general –a la segona jornada, atès que la primera era reservada al president i els síndics– acumula més de 310.000 visites a Youtube. “No tindreu porres ni policia per a aturar el poble!”, clama al vídeo des de la trona.

El seu boom també genera recels en Iniciativa. Paco Garcia Latorre, coportaveu amb ella, lidera un contrapoder tan potent –Pasqual Mollà i Mireia Mollà en formen part– que va situar Cristina Domingo al segon lloc de la candidatura al Congrés en detriment d’Isaura Navarro, que ja havia estat diputada per Esquerra Unida i havia donat la cara a la difícil contesa del 2008 quan la coalició es deia Bloc-Iniciativa. Aquesta era l’aposta d’Oltra, que, malgrat tot, l’ha recuperada per a la política com a assessora a temps parcial, compartida amb Baldoví.

En el Bloc somien una llista com aquella, en què cada partit, en funció del seu pes, designe els seus candidats. I per vestir-ho de primàries, rumien una llista oberta amb els noms tancats, que tan sols caldria ordenar. Seria la manera d’esquivar el cara a cara Morera-Oltra i aniria seguida d’un missatge nítid a l’electorat: l’un ostentaria el càrrec institucional principal que assumira Compromís, i l’altre, la sindicatura del grup parlamentari. El presenten com l’adaptació interna del referèndum Baldoví que la coalició va defensar a la campanya estatal.

A Iniciativa, però, la idea no els fa el pes. “La gent no ordenaria 35 noms que no coneix, és més raonable buscar-hi una solució”, apunta un càrrec de la formació. “Fins ara ha primat la sensació

d’equip, la generositat i la intel·ligència, confie que continuarà sent així”, afegeix, i emplaça al març, quan s’haja constituït el consell general de Compromís –d’uns 300 membres, incloent-hi simpatitzants–, la planificació del procés.

Com més ampli i plural siga l’òrgan decisor, més complicat ho tindrà Morera, fins al punt que en Iniciativa agrada i molt la idea d’unes primàries que involucren 25.000 persones, la majoria de les quals simpatitzants que aportarien uns pocs euros per participar-hi. Oltra tindria el número u a tocar, i amb un bon resultat, Morera podria presidir les Corts, tal com va fer Unió Valenciana al seu dia.

El desenllaç. La pedra a la sabata del Bloc és Joan Ribó. El volien fora de la llista municipal de València del 2015 per situar-hi Oltra al capdavant, però no serà així. A 65 anys, gaudeix de la política com no ho havia fet i vol repetir. N’hi ha que el veuen alcalde, atesa la desconexió dels socialistes amb els moviments associatius de la ciutat, on Ribó reïx. “L’Ajuntament són Rita i Ribó”, diuen els uns; “si una enquesta augura Oltra alcaldessa de València i no Ribó, caldrà reflexionar”, contesten les altres. I ella, que ja no hi viu, no en vol saber res.

A les europees, que se celebraran la primavera del 2014, Compromís pilota una candidatura que aplegue partits com la Chunta Aragonesista, Nueva Canarias, Geroa Bai o A Nova, el grup de Beiras. Necessiten 400.000 vots arreu de l’estat per anar a Estrasburg i pensen en una ILP en favor d’una nova llei electoral o en contra de l’austeritat que marca el Banc Central Europeu, per fer-se un forat.

Malèvolament, també n’hi ha que pronostiquen Morera a Madrid, coordinant un grup propi al Congrés, “fent de Duran Lleida valencià”. Potser perquè a l’executiva del Bloc posterior als comicis del 2011 van demanar-li de trencar el pacte tàcit amb CiU, cosa que no li va agradar gens. Josep Maria Pañella, president del partit i diputat, ha participat en la campanya de Mas, quelcom que no ha agradat al Bloc i encara menys a Iniciativa, que donava suport a ICV.

En un sol dia, Oltra va visitar Tarragona, Lleida, Tortosa i Alcanar, l’agenda típica d’una estrella de rock, d’un escriptor famós... O d’un candidat a la presidència.

Víctor Maceda